

Master Filosofie van Cultuur en Bestuur

Aanvraag toets macrodoelmatigheid

Januari 2020

Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Overeenkomstig

Regeling van de Minister van OC&W, 20 juni 2018, nr. 1239490

Faculteit der
Geestes-
wetenschappen

Faculty
of Humanities

Aanvraagformulier nieuwe opleiding

A. Basisgegevens

Naam instelling(en)	Vrije Universiteit (VU) Amsterdam	
Contactpersoon/ contactpersonen		
Contactgegevens	Faculteit der Geesteswetenschappen (afdeling Filosofie) Vrije Universiteit De Boelelaan 1105 1081 HV Amsterdam	Afdeling Onderwijsbeleid, Kwaliteitszorg en Procesregie Vrije Universiteit De Boelelaan 1105 1081 HV Amsterdam
Naam opleiding	Master Filosofie van Cultuur en Bestuur	
Internationale naam opleiding	n.v.t.	
Taal	Nederlands	
In geval dat de opleiding in een andere taal dan het Nederlands wordt verzorgd: een toelichting op de aansluiting van de taalkeuze op de arbeidsmarktbehoefte	n.v.t.	
In geval van een associate degree- opleiding, indien van toepassing: welke bve-instelling verzorgt mede de opleiding	n.v.t.	
In geval van een joint degree-opleiding: welke instelling(en) verzorg(t)(en) mede de opleiding	n.v.t.	
Opleidingsniveau (associate degree- opleiding, hbo bachelor, hbo master,	WO Master	

wo bachelor, wo master)	
Inhoud (korte beschrijving opleiding)	<p>De Masteropleiding Filosofie van Cultuur en Bestuur (120 EC) beoogt studenten in staat te stellen om een interdisciplinair en filosofisch onderbouwd perspectief te ontwikkelen op maatschappelijke vraagstukken op basis van (cultuur-)filosofische samenlevingsanalyse. Daarbij is de opleiding uitdrukkelijk gericht op de ontwikkeling van meer integrale, dus minder verkokerde, en normatieve vormen van bestuur in profit, non-profit en publieke sectoren om hedendaagse maatschappelijke uitdagingen beter het hoofd te bieden. Filosofische verdieping en praktische vertaling gaan hier dus samen.</p> <p>Kernbegrippen voor toekomstige bestuurders en beleidsmakers in FCB-perspectief:</p> <ul style="list-style-type: none"> • (cultuur-)filosofische samenlevingsanalyse • disciplinaire verdieping in twee disciplines (de student besteedt 42 EC van in totaal 120 EC in een niet-filosofische vakwetenschap, en een zeer substantiële component filosofische vakken) • interdisciplinaire perspectiefvorming en samenwerking • normatieve reflectie • publieke verantwoording <p><i>Tijd van transitie</i> - Onze samenleving bevindt zich in een tijd van transitie waarin zich tal van complexe vraagstukken aandienen: opkomend nationalisme en de dynamiek rond globalisering, regionalisering en identiteitspolitiek, de gevolgen van nieuwe technologieën zoals digitalisering, robotisering en kunstmatige intelligentie, de toenemende macht van bigtech-bedrijven, de toekomst van ons financiële stelsel, de ecologische transitie, de opkomst van het populisme en de behoefte aan nieuwe democratische verantwoording, veranderende geopolitieke verhoudingen en de spanningen tussen managers en professionals binnen organisaties. De legitimiteit van traditionele instituties – van de wetenschap en de rechterlijke macht tot de banken en partijdemocratie – staat steeds vaker onder druk. Oude denkkaders en begrippen staan ter discussie en roepen vaak zelfs protest op van ‘vernieuwers’ die op hun beurt weer protest oproepen van ‘conserveerders’. De behoefte groeit aan nieuwe benaderingen die deze polarisatie ontstijgen. Bovendien wordt van bestuurders in de profit-, non-profit en publieke sectoren hoe langer hoe meer publieke verantwoording verwacht: waarom en waartoe voert men welk beleid?</p> <p><i>Behoeft aan nieuw type bestuur en beleid.</i> Een louter kwantitatieve en/of puur vaktechnische horizon schiet tekort om bovengenoemde ontwikkelingen te begrijpen, laat staan in goede banen te leiden. Daartoe is een meer integrale en normatieve reflectie vereist, die zich bovendien rekenschap geeft van maatschappelijke sentimenten en onderstromen. Goed bestuur staat of valt dan ook met een zekere gevoeligheid voor wat er (maatschappelijk) leeft. ‘Top down’-vormen van beleidsvorming en bestuur worden steeds minder geaccepteerd. Het horizontale karakter van sociale media maakt nieuwe, meer</p>

	<p>horizontale en coöperatieve stijlen van besturen en beleidsontwikkeling noodzakelijk.</p> <p>Het doorbreken van verkokering en 'tunnelvisies' vergt mensen die – zowel in bestuurlijke contexten als in het publieke debat – verschillende perspectieven van binnenuit kennen en bij elkaar kunnen brengen en dus interdisciplinaire vaardigheden kunnen combineren met stevige vakinhoudelijke, 'ambachtelijke', kennis, gevoel voor maatschappelijke onderstromen en besef voor normatieve dimensies van problemen. Naast de vraag wat er technologisch mogelijk en economisch rendabel is, dienen eigentijdse denkers zich steeds ook af te vragen <i>in welke wereld we willen leven</i> en hoeveel ons dat waard is?</p> <p><i>Interdisciplinaire verbinding.</i> De Master Filosofie van Cultuur en Bestuur (FCB) stelt zich ten doel juist dit nieuwe type bestuurders, managers, beleidsmakers en opinievormers op te leiden. Ze stelt studenten in staat om hun eerdere BA-studie (veelal economie, bestuurskunde, bedrijfskunde of sociale wetenschappen, maar soms ook geschiedenis of een technische opleiding), op masterniveau door te ontwikkelen en deze te combineren met en te integreren in een grondige (cultuur-)filosofische vorming. Zo leren ze problemen op hun eigen vak- en werkterrein te analyseren in relatie tot ontwikkelingen op het terrein van de technologie, economie, sociale verhoudingen, geopolitiek e.d.</p> <p><i>Filosofische analyse van de laat-moderne samenleving.</i> Bij FCB wordt de interdisciplinariteit en de ontwikkeling van generalistische perspectieven tegelijkertijd en in onderling samenspel met de disciplinaire specialisatie ontwikkeld. Door een grondige analyse vanuit verschillende wijsgerige invalshoeken en tradities leren studenten kritisch te kijken naar de bestaande denkkaders die bestuurders en organisaties hanteren en de vaak impliciete normatieve uitgangspunten hiervan te identificeren en evalueren. Nu de hedendaagse samenleving steeds vaker geconfronteerd wordt met ogenschijnlijk onoplosbare dilemma's – zoals in het huidige milieudebat – is een fundamentele reflectie op de beginselen en grondwaarden van de laat-moderne, westerse cultuur noodzakelijk. Studenten analyseren tijdens deze opleiding de filosofische wortels van de moderniteit als zodanig en daarmee ook de grondslagen van de moderne economie, wetenschap en technologie en leren hierop kritisch reflecteren, steeds in het licht van concrete maatschappelijke en bestuurlijke problemen. Zo zien ze waar de westerse cultuur met haar 'modernisering' een ander pad heeft ingeslagen dan andere culturen en tot welke mogelijkheden maar zeker ook intrinsieke problemen dit leidt. Zo kan ook een kritische interculturele dialoog voorbereid worden.</p> <p><i>Nieuwe denkkaders.</i> De inzichten en vaardigheden die tijdens de studie FCB worden aangeleerd stellen studenten in staat om de huidige maatschappelijke ontwikkelingen te begrijpen als onderdeel van de laat-moderne cultuur. Ze leren door filosofische analyse paradoxen en spanningen binnen deze laat-moderne cultuur te identificeren die vanuit louter vaktechnische benaderingen vaak tot 'standaard responsen' leiden. Deze standaard responsen staan vaak innovatie en creatieve oplossingen van maatschappelijke problemen</p>
--	---

	<p>in de weg. Door hun filosofische training kunnen FCB-afgestudeerden goed gefundeerd en beargumenteerd nieuwe denkkaders verkennen en nieuwe visies ontwikkelen en toepassen in de praktijk waarbij zij kennis van verschillende disciplines creatief bijeen kunnen brengen.</p> <p>De toekomstige publieke rol van de FCB-alumni als bestuurders en tevens 'publieke opinievormers' staat hierbij nadrukkelijk op het netvlies. Daarom wordt ook veel aandacht besteed aan taalbeheersing en argumentatie. Door speciale aandacht voor taalbeheersing hebben FCB-afgestudeerden geleerd hun ideeën en inzichten helder, goed beargumenteerd en retorisch overtuigend over het voetlicht te brengen en in een zorgvuldige dialoog in te gaan op de argumentatie van anderen – in woord en geschrift. Dergelijke vaardigheden zijn uiterst relevant in verband met de publieke verantwoording door bestuurders en beleidsmakers.</p> <p>Met deze unieke bagage kunnen afgestudeerden van FCB in zowel private als publieke sectoren een rol spelen als vernieuwers, kritische sparring partners, dwarsdenkers, visie-ontwikkelaars, inspirators – maar altijd kritisch gefundeerd, goed beargumenteerd en bewust van normatieve assumpties.</p> <p>De opleiding FCB is strikt genomen te situeren in het CROHO-onderdeel 'Taal en Cultuur' maar raakt op belangrijke punten aan de CROHO-onderdelen 'Gedrag en Maatschappij' en 'Economie'. Derhalve zal voor de arbeidsmarktanalyse hieronder eveneens naar deze sectoren worden gekeken, waar het beroepsgroepen betreft die op basis van het FCB-profiel relevant zijn voor FCB-alumni.</p>
<p>Inrichting van de opleiding (indicatie curriculum per jaar, vakken, leerlijnen)</p>	<p>Algemeen FCB beslaat twee jaar en bedraagt 120 EC. De opleiding is een invulling van de in de Wet op het Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek (WHW) expliciet genoemde mogelijkheid van de opleiding voor het beroep van 'wijsgeer van een bepaald wetenschapsgebied' (zie Art. 7.4a.4). Studenten besteden 60 EC aan filosofische vakken en 42 EC aan vakwetenschappelijke mastervakken. 18 EC wordt besteed aan de afstudeerscriptie. Binnen de opleiding wordt op diverse plaatsen veel aandacht besteed aan de integratie van filosofie en vakdisciplines. De opleiding wordt geheel in het Nederlands aangeboden.</p> <p>De 42 EC niet-filosofische vakken worden besteed aan vakken binnen een maatschappij- of organisatiegerichte andere masteropleiding. Vrijwel alle studenten kiezen ervoor om deze andere master ook met een scriptie af te ronden en aldus met twee masteropleidingen de universiteit te verlaten. In appendix [1] zijn de eindtermen weergegeven, in appendix [2] zijn de huidige vakomschrijvingen opgenomen en in appendix [3] het toetsplan.</p>

Programmaonderdelen

Overzicht eerste jaar:

a. Filosofie (30 EC) bestaande uit:

1. Globalisering en cultuur I (6 EC);
2. Lijnen van een filosofische bestuurskunde I (6 EC);
3. Het symbolische leven I (6 EC);
4. Media, leiderschap en filosofische taalvaardigheid (6 EC);
5. Filosofisch actueel maatschappelijk gesprek (3 EC)
6. Literatuurstudie/tekst lezen I (3 EC).

b. Vakwetenschappelijke Mastervakken (30 EC)

Overzicht tweede jaar:

a. Filosofie (48 EC) bestaande uit:

1. Globalisering en cultuur II (6 EC);
2. Lijnen van een filosofische bestuurskunde II (6 EC);
3. Filosofische moderniteitsanalyse (Charles Taylor - A Secular Age) (6 EC);
4. Het symbolische leven II (6 EC);
5. Scriptie - (18 EC);
6. Filosofisch actueel maatschappelijk gesprek (3 EC)
7. Literatuurstudie/tekst lezen II (3 EC).

b. Vakwetenschappelijke Mastervakken (12 EC)

In dit programma is er sprake van vijf onderscheiden leerlijnen, waarvan een expliciet de integratie van vakwetenschappelijke en filosofische kennis betreft. In appendix [4] is een kleurenschema opgenomen dat het studieplan per leerlijn weergeeft.

Leerlijn I: Filosofische maatschappij- en actualiteitsanalyse

De kritische analyse (historisch- en cultuurfilosofisch perspectief) van lange termijn ontwikkelingen in de moderne samenleving zoals rationalisering, individualisering, secularisering, technologische ontwikkelingen zoals robotisering en digitalisering, globalisering en medialisering. Hierbij wordt ook aandacht besteed aan symbolische, vaak pre-rationele, en normatieve dimensies van deze ontwikkelingen.

Leerlijn II : Retorische en filosofische vaardigheden

Hier staat zowel de theorievorming rond argumenteren als het zorgvuldig leren argumenteren centraal, naast het overtuigend kunnen presenteren (schriftelijk en mondeling). In deze leerlijn is er aandacht voor de analyse van drogredeneringen, de ontmaskering van 'nepnieuws' en grondige tekstanalyse.

Leerlijn III : Vakwetenschappelijke component

Deze vakken vormen een samenhangend pakket uit een andere masteropleiding dat de student kiest in aansluiting bij de eigen Bachelor. Veelal maakt dit deel uit van een volledige tweede master.

Leerlijn IV : Integratievakken

In deze vakken werken studenten expliciet aan de dialoog tussen een of meer kernthema's in hun eigen vakdiscipline en filosofische analyses.

	Leerlijn V : Individueel-thematisch traject/afstudeertraject Studenten kiezen een thema dat relevant is binnen het eigen vakgebied van de student, om uit te werken in de vorm van een scriptie. Dit proces wordt ondersteund door scriptiegroepen.
Studielast ¹	120 ECT
Vorm van de opleiding (voltijd, deeltijd, duaal)	voltijd
Gemeente of gemeenten waar de opleiding wordt gevestigd	Amsterdam
Doelgroep van de opleiding	Studenten met een afgeronde academische Bachelor in een maatschappij- en/of organisatiegericht vakgebied (zoals bestuurskundige, bedrijfskundige, politicologische, sociaalwetenschappelijke, journalistieke, of maatschappijhistorische opleidingen, daarnaast liberal arts college of interdisciplinaire opleidingen met maatschappelijke component) en studenten met een Bachelor filosofie die op grond van vooropleiding toegang hebben tot mastervakken uit een maatschappij- en/of organisatiegerichte Masteropleiding.
Croho (sub)onderdeel en motivering	Taal en Cultuur
Opleiding of nevenvestiging	Opleiding
ISAT code van de opleiding (indien bekend)	
BRIN code van de instelling	21PL
Indien nadere vooropleidingseisen worden gesteld; voorstel daartoe	Studenten die FCB willen volgen dienen te beschikken over: <ol style="list-style-type: none"> 1. een afgeronde academische Bachelor <i>in een maatschappij- en/of organisatiegericht vakgebied</i> (zoals bestuurskundige, bedrijfskundige, politicologische, sociaalwetenschappelijke, journalistieke, of maatschappijhistorische opleidingen, daarnaast liberal arts college of interdisciplinaire opleidingen met maatschappelijke component); 2. 18 EC aan behaalde vakken Filosofie op BA-niveau. Minstens één en ten hoogste twee van de vakken binnen deze 18EC dient/dienen betrekking te hebben op het verkrijgen van een beknopt overzicht van de geschiedenis van de filosofie; en 3. toegang tot het volgen van mastervakken in een vakwetenschappelijke masteropleiding in aansluiting op hun Bachelor.

	<p>Studenten met een Bachelor Filosofie en een premaster of minor (30 EC) in een vakwetenschap waarmee zij toegang hebben tot mastervakken uit een maatschappij- en/of organisatiegerichte Masteropleiding (bijvoorbeeld een Bachelor filosofie en een premaster bestuurskunde) kunnen eveneens instromen.</p> <p>Studenten worden verzocht om een CV en een motivatiebrief aan te leveren, die als uitgangspunt dienen voor een 'matchingsgesprek' waarin wederzijds de verwachtingen omtrent de master besproken worden.</p>
Indien capaciteitsbeperking wordt ingesteld; de hoogte ervan	N.v.t.

Handtekening College van Bestuur	datum, plaats
	Amsterdam, 20 januari 2020

Een masteropleiding in het hbo en het wo wordt voor 60 EC bekostigd. Bekostiging van een master voor meer dan 60 EC (hbo en wo) is alleen mogelijk voor de in de uitzonderingen genoemd in art. 7.4a lid 3 t/m 7 en 7.4b lid 3 t/m 7 van de Wet op het Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek.